

NTF Raakvlakken Rijkswaterstaat

Kenmerk: 20220214.010957
Datum: 28 maart 2022

Inleiding

In maart 2021 is het 'Nationaal Toekomstbeeld Fiets op hoofdlijnen' (NTF op hoofdlijnen) gepubliceerd. Daarin hebben regionale overheden en het ministerie van IenW op hoofdlijnen hun gezamenlijke opgave op het gebied van fietsroutes en fietsenstallingen geduid. Rijkswaterstaat heeft vervolgens een eerste inventarisatie opgesteld van de raakvlakken tussen het Rijkswaterstaat-areaal en de routes uit het NTF op hoofdlijnen om grip te krijgen op de omvang van de opgave die hieruit voortkomt voor RWS.

In de maanden na de presentatie van het NTF op hoofdlijnen hebben de regionale overheden de plannen verder uitgewerkt. In navolging daarvan heeft RWS de inventarisatie van raakvlakken geüpdatet. En er heeft een verdiepingsslag plaatsgevonden in deze inventarisatie: een verdieping naar onder andere type raakvlak/project, termijn waarop uitvoering verwacht wordt, de benodigde rol van RWS daarbij en een globale kosteninschatting. De update en verdiepingsslag heeft in de eerste maanden van 2022 plaatsgevonden op basis van gesprekken met en aangeleverde informatie door fietsbeleidsmedewerkers van de 12 provincies en 2 vervoerregio's en door de RWS-regiocoördinatoren.

Dit document beschrijft de resultaten van deze update en verdiepingsslag. De inventarisatie zelf met alle achterliggende informatie is opgenomen in een Excel-bestand.

Toelichting verdiepingsslag

Uitvoeringstermijn, type project en kosteninschatting

Op het totaaloverzicht van raakvlakken heeft een verdiepingsslag plaatsgevonden door alle raakvlakken die uit de inventarisatie naar voren komen in categorieën in te delen op basis van de volgende aspecten:

Uitvoeringstermijn:

In het NTF op hoofdlijnen is onderscheid gemaakt tussen een uitvoeringstermijn vóór 2027 of na 2027. Bij de actualisatieronde van begin 2022 langs de provincies, vervoerregio's en RWS-regiocoördinatoren in het kader van deze nieuwe raakvlakkenstudie is verzocht nauwkeuriger aan te geven op welke termijn de projecten spelen: komende drie jaar, voor 2027, na 2027 of na 2030. Voor zover mogelijk is dit bij de betreffende projecten door de provincies en regio's aangegeven. Dit is aangevuld met eerdere input voor het NTF op hoofdlijnen waar twee termijnen zijn gehanteerd (voor of na 2027).

Type projecten:

Op basis van de door de provincies en regio's aangeleverde projectbeschrijving is een categorisering gemaakt naar het type project. In deze inventarisatie vaak voorkomende maatregelen zijn de aanleg van een nieuw kunstwerk (zoals een (fiets)brug of tunnel) dan wel het aanpassen van een bestaand kunstwerk. In projecten met meekoppelkansen voor de fiets is de categorisering waar mogelijk gespecificeerd naar de meekoppelkans. Voorbeeld hiervan is het verbreden van de fietsbrug tijdens het onderhoud van de Brienenoordbrug. Dit is gecategoriseerd als aanpassen fietsbrug.

Van raakvlakken waarvoor de uiteindelijk gewenste maatregel nog niet duidelijk is, zijn gecategoriseerd als 'onbekend'. Bij projecten waar verschillende maatregelen worden getroffen (aanpassen, upgraden en/of nieuwe infrastructuur) is in de overzichten in dit document één categorie gekozen om het project bij in te delen (om dubbeltelling te voorkomen).

Kosten

Aan de provincies en regio's is gevraagd om voor elk project een globale kosteninschatting te doen. Dit is waar mogelijk door hen aangeleverd. Dit gaat in de meeste gevallen om een globale kosteninschatting van het hele project, hoewel in een aantal gevallen de investeringskosten voor RWS zijn gespecificeerd. Bij projecten zonder door de provincies en regio's aangeleverde kosteninschatting is op basis van kengetallen (met lage en hoge bandbreedte) een inschatting gemaakt. Deze kengetallen zijn afkomstig uit eerdere onderzoeken waaronder Metropolitane Fietsroutes MRA (2018) en de kostenmatrix fiets Dom tot Dam. In de overzichten in dit document zijn de totale kosten op basis van het gemiddelde van deze bandbreedte aangehouden.

Toelichting verdiepingslag

Type rollen van Rijkswaterstaat in het NTF

Naast een verdiepingslag in uitvoeringstermijn, type project en kosten heeft in de inventarisatie verdieping plaatsgevonden in de rol die Rijkswaterstaat heeft bij het raakvlak tussen RWS-areaal en het NTF. Deze is grofweg als volgt in te delen in drie categorieën:

1. Een meedenkende/toetsende rol
2. Rol als aanlegger of beheerder van een kunstwerk waarvan aanpassing wordt gevraagd
3. Rol als wegbeheerder van de fietsroute

Deze drie rollen zijn hierna verder toegelicht:

1. Meedenkende / toetsende rol:

Er zijn veel projecten die infrastructuur zoals een brug over kanalen of rijkswegen behelzen. Dit zijn in principe projecten waarbij RWS twee rollen vervuld.

- *Omgevingsmanagement: Meedenken in het projecten. Hiervoor is de huidige rol van aanspreekfiets te klein voor (NOV Regio)*
- *Vergunningverlener. De projecten wordt getoetst op o.a. bouwbesluiten, natuur en omgevingswet besluiten.*

2. Aanlegger of beheerder van een aan te passen kunstwerk:

Er zijn diverse projecten waar een aanpassing van kunstwerken wordt gevraagd: het verbreden van een fietsstrook. Wanneer een kunstwerk in onderhoud moet ontstaan er dan een meekoppelkans (Brienoordbrug).

Wanneer dat niet het geval is (Jan Blankenbrug) moet er een aparte opdracht komen. Voor beiden geldt dat er financieringsarrangementen tussen de diverse stakeholders worden afgesproken, in bijvoorbeeld het BO Mirt. Niet elk plek waar iets gebeurt levert vanzelf een meekoppelkans op. Bijvoorbeeld in Gennepe waar de rivier wordt aangepast. De rollen die RWS hier speelt zijn:

- *Aanlegger (Met alle IPM rollen: project-, risico- omgeving-, contractmanager). RWS laat niet anderen op haar areaal werken (GPO)*
- *Beheerder van het kunstwerk (en wegbeheerder van het stukje fietspad) (District)*

3. Wegbeheerder van de fietsroute:

Er zijn diverse projecten waar RWS wordt aangesproken als wegbeheerder. RWS heeft 1000 km in beheer. Op dit moment wordt de onderhoudsopgave in kaart gebracht en later in 2021 geschouwd. Deze fietspaden zijn met enkele uitzonderingen niet op het niveau van hoogwaardige doorfietsroutes als genoemd in het NTF. RWS speelt dat de rol als:

- *Wegbeheerder: Als er geld voor is kan RWS deze routes op basis niveau beheren. Daarnaast zitten hier routes bij die nu een weg met fietsstrook zijn en door de provincie worden verzocht om om te bouwen tot fietsstraat (N35).*
- *Upgrader: RWS zou het onderhoud kunnen prioriteren en fietspaden upgraden in overleg met provincies.*
- *Omgevingsmanagement: NOV RWS Regio denkt mee in de projecten en wat er nodig.*

Mogelijke Logica selectie Rijksinfrastructuur

- Voor de projecten die de regio zelf bouwt is de afweging of er algemene co-financiering komt (conform de motie hoogland of het regeer akkoord 2017)
- Voor de projecten die met Vervanging en Renovatie te maken hebben is de Timing belangrijk. Dan kan er gesproken worden over de financieringsarrangementen. Traditioneel betaalt de regio zelf haar wensen. In het kader van het NTF ziet de regio deze infrastructuur als rijksopgave. Wanneer deze ambitie door de staatssecretaris gedeeld wordt, zou meer rijksfinanciering logisch zijn. Een deel van het voor het NTF te besteden geld zou dan hier in moeten zitten.

Voor de selectie van welke projecten je zou moeten doen zou je een kader kunnen maken voor V&R. Dit is reeds voorbereid in 2020. Dit zou herijkt moeten worden met de ambities van dit kabinet (mogelijk een groter gewicht aan nabijheid bij woningbouwlocaties). Het is los van de mogelijke extra financiering sowieso goed om de rijksopgave vast te leggen, daar bv. de MRDH de kosten van de Van Brienoordbrug ziet als 'rijksopgave';

- Voor de projecten waar RWS wegbeheerder is, is momenteel nog geen financiering voor het basis onderhoud. De onderhoudsopgave zal in 2022 bekend worden. Eventuele upgrades zouden in dit budget kunnen worden meegenomen. Hierbij zou een vergelijkbaar selectiekader als hierboven kunnen worden gehanteerd.

Daarnaast:

- Alles wat wordt gebouwd, moet ook worden onderhouden.
- Naast RWS Areaal is er ook Prorail Areaal
- Er zijn soms ook besparingen (zoals het opheffen van een pont) die kunnen worden meebegroet.
- Naast grote projecten zijn er ook vaak hele kleine projecten (een aansluiting tussen twee provinciale paden). Hiervoor zou een reserve moeten zijn.
- Naast investeringskosten zijn er ook apparaatskosten
- Naast kosten is er de afweging van belangen: sommige projecten doorkruisen andere belangen (water)

Totaaloverzicht raakvlakken

Uit de inventarisatie begin 2022 zijn in totaal 328 raakvlakken naar voren gekomen tussen RWS-areaal en de regiovoorstellen voor het Nationaal Toekomstbeeld Fiets. In onderstaande tabel zijn deze raakvlakken onderverdeeld naar de 7 RWS-regio's en naar de termijn waarop de betreffende projecten uitgevoerd kunnen worden.

Regio	Aantal projecten	Voor 2025	Voor 2027	Na 2027	Na 2030	Onbekend
Midden-Nederland	43	1	14	11	14	3
Noord-Nederland	42	7	9	14	9	3
Oost-Nederland	34	6	17	1		10
West-Nederland-Noord	48	2	20	12	10	4
West-Nederland-Zuid	97	44	23	7	1	22
Zee & Delta	10	5	1	2		2
Zuid-Nederland	54	30	11	10		3
Totaal	328	95	95	57	34	47

NTF-raakvlakken (verdieping naar type project, termijn, kosten)

Type maatregel	Aantal projecten	Voor 2025	Voor 2027	Na 2027	Na 2030	Onbekend	Kosten- inschatting* (in mln.)
Nieuwe (fiets)brug	74	22	19	16	12	5	€ 1.149
Aanpassen (fiets)brug	32	12	8	6		6	€ 255
Nieuwe fietstunnel	27	4	9	5	5	4	€ 199
Aanpassen (fiets)tunnel	33	2	9	11	8	3	€ 106
Nieuw fietspad	18	7	4	2	4	1	€ 162
Upgrade bestaand fietspad	93	32	32	10	5	14	€ 246
Upgrade onderhoudspad	2	1				1	€ 13
Nieuwe pont	2		1	1			€ 1
Aanpassen kunstwerk	14	10	1	2		1	€ 25
Onbekend	33	5	12	4		12	€ 57
Totaal	328	95	95	57	34	47	€ 2.214
Kosteninschatting* (in mln.)	€ 2.214	€ 399	€ 448	€ 1.012	€ 254	€ 100	

*Kosteninschatting o.b.v. 272 van de 328 projecten
(uitgaande van aangeleverde kosteninschattingen en gemiddelde bandbreedte van kostenkengetallen)

NTF-raakvlakken (naar type project, rol RWS, kosten)

Type maatregel	Aantal projecten	Rol wegbeheerder	Aanpassen areaal	Meedenken / toetsen	Onbekend	Kosten- inschatting* (in mln.)
Nieuwe (fiets)brug	74	8	20	46		€ 1.149
Aanpassen (fiets)brug	32	9	13	9	1	€ 255
Nieuwe fietstunnel	27	3	1	22	1	€ 199
Aanpassen (fiets)tunnel	33	1	3	29		€ 106
Nieuw fietspad	18	2	2	12	2	€ 162
Upgrade bestaand fietspad	93	14	17	58	4	€ 246
Upgrade onderhoudspad	2	1	1			€ 13
Nieuwe pont	2			2		€ 1
Aanpassen kunstwerk	14	5	8		1	€ 25
Onbekend	33	1	5	17	10	€ 57
Totaal	328	44	70	195	19	€ 2.214
Kosteninschatting* (in mln.)	€ 2.214	€ 272	€ 452	€ 1.419	€ 70	

*Kosteninschatting o.b.v. 272 van de 328 projecten
(uitgaande van aangeleverde kosteninschattingen en gemiddelde bandbreedte van kostenkengetallen)

NTF-raakvlakken (naar termijn, rol RWS, kosten)

Termijn	Aantal projecten Kosteninschatting* (in mln.)	Rol Wegbeheerder Kosteninschatting	Aanpassen Areaal Kosteninschatting	Meedenken / toetsen Kosteninschatting	Onbekend Kosteninschatting
Voor 2025	95 € 399	14 € 70	32 € 125	48 € 204	1 -
Voor 2027	95 € 448	12 € 86	16 € 148	61 € 209	6 € 5
Na 2027	57 € 1.012	14 € 114	10 € 112	32 € 775	1 € 12
Na 2030	34 € 254		4 € 54	26 € 164	4 € 36
Onbekend	47 € 100	4 € 3	8 € 13	28 € 67	7 € 17
Totaal	328 € 2.214	44 € 272	70 € 452	195 € 1.419	19 € 70

*Kosteninschatting o.b.v. 272 van de 328 projecten
(uitgaande van aangeleverde kosteninschattingen en gemiddelde van kostenkengetallen)
Daarnaast zitten hier nog niet de apparaatskosten bij. 20% bij MIRT projecten. 0,1 FTE per meedenk projecten oid.
De Rol wegbeheerder gaat u hier van upgraden, niet het basis wegbeheer (SLA)

NTF-raakvlakken per RWS-regio

NTF-raakvlakken Midden Nederland

Type maatregel	Aantal projecten	Voor 2025	Voor 2027	Na 2027	Na 2030	Onbekend
Nieuwe fietsbrug	16		2	3	10	1
Aanpassen brug	5		3	2		
Nieuwe fietstunnel	9		1	4	4	
Aanpassen fietstunnel	1			1		
Nieuw fietspad	3	1	2			
Upgrade bestaand fietspad	7		6	1		
Onbekend	2					2
Totaal	43	1	14	11	14	3

Kosten: € 335 mln. o.b.v. 40 projecten met kosteninschatting, waaronder:

- Dom-tot-Dam route > 5 jaar (€ 38 mln)
- Rijnbrug N233 – komende 5 jaar (€ 20 mln)
- 3^e fietsbrug Lek route IJsselstein Zuid-Vianen – na 2030 (€ 20 mln)
- Nieuwe fietsbrug Jan Blankenbrug – na 2030 (€ 18 mln)
- Mogelijke vervanging pontje door brug nog niet financieel opgenomen door provincie(12 miljoen)

NTF-raakvlakken Noord Nederland

Type maatregel	Aantal projecten	Voor 2025	Voor 2027	Na 2027	Na 2030	Onbekend
Nieuwe fietsbrug	11	2	3	5	1	
Aanpassen brug	2		2			
Nieuwe fietstunnel	1		1			
Aanpassen (fiets)tunnel	18	1	1	8	8	
Upgrade bestaand fietspad	5	3		1		1
Aanpassen kunstwerk	1	1				
Onbekend	4		2			2
Totaal	42	7	9	14	9	3

Kosten: € 165 mln. o.b.v. 36 projecten met kosteninschatting, waaronder:

- Bruggen v. Starckenborgkanaal (Paddepoelsterbrug & G. Krolbrug) - komende 5 jaar (€ 70 mln)
- Fietstunnel A7 tbv fietsverbinding Zuidhorn-Enumatil-Leek – komende 5 jaar (€ 5 mln)
- Fietsbrug tbv fietssnelweg Coevorden – Borgen - komende 5 jaar (€ 5 mln)

NTF-raakvlakken Oost-Nederland

Type maatregel	Aantal projecten	Voor 2025	Voor 2027	Na 2027	Na 2030	Onbekend
Nieuwe fietsbrug	3	1	1			1
Aanpassen brug	5		2			3
Nieuwe fietstunnel	1		1			
Aanpassen tunnel	7	1	5			1
Upgrade bestaand fietspad	13	2	7			4
Aanpassen kunstwerk	4	1	1	1		1
Onbekend	1	1				
Totaal	34	6	17	1		10

Kosten: € 82 mln. o.b.v. 17 projecten met kosteninschattingen, waaronder:

- Bruggen bij Deventer (spoorbrug, Wilhelminabrug) – komende 5 jaar (€20 mln)
- Haaksbergerstraat, aanpassen onderdoorgang A35 (€ 8 mln)
- F35 Zwolle – Raalte – Nijverdal – komende 3 jaar (€7 mln)

NTF-raakvlakken West-Nederland Noord

Type maatregel	Aantal projecten	Voor 2025	Voor 2027	Na 2027	Na 2030	Onbekend
Nieuwe fietsbrug	5		1	3	1	
Aanpassen brug	3	2				1
Nieuwe fietstunnel	4		3		1	
Aanpassen (fiets)tunnel	2		1	1		
Nieuw fietspad	5		1	1	3	
Upgrade bestaand fietspad	14		4	3	5	2
Nieuwe pont	2		1	1		
Aanpassen kunstwerk	1			1		
Onbekend	12		9	2		1
Totaal	48	2	20	12	10	4

Kosten: € 1.020 mln. o.b.v. 38 projecten met kosteninschatting, waaronder:

- Sprong over 't IJ bruggen >5 jaar (€670 mln)
- IJmeerverbinding fietspad >5 jaar (€ 100 mln)
- N9 Alkmaar nieuwe fietstunnel komende 5 jaar (€ 30 mln)

NTF-raakvlakken West-Nederland Zuid

Type maatregel	Aantal projecten	Voor 2025	Voor 2027	Na 2027	Na 2030	Onbekend
Nieuwe fietsbrug	11	5	2	2		2
Aanpassen (fiets)brug	11	6	1	2		2
Nieuwe fietstunnel	9	3	2			4
Aanpassen tunnel	5		2	1		2
Nieuw fietspad	8	5	1	1	1	
Upgrade bestaand fietspad	42	21	14	1		6
Upgrade onderhoudspad	1					1
Aanpassen kunstwerk	2	2				
Onbekend	8	2	1			5
Totaal	97	44	23	7	1	22

Kosten: € 396 mln. o.b.v. 84 projecten met kosteninschatting, waaronder:

- Onderhoud v Brienoordbrug – komende vijf jaar (€ 25 mln)
- Nieuwe Oeververbinding Rotterdam – komende drie jaar (€ 25 mln)
- Fietsbrug N14 Leidschendam – Voorburg – komende drie jaar (€ 20 mln)

NTF-raakvlakken Zee & Delta

Type maatregel	Aantal projecten	Voor 2025	Voor 2027	Na 2027	Onbekend
Nieuwe fietsbrug	2		1	1	
Upgrade bestaand fietspad	4	2		1	1
Aanpassen kunstwerk	3	3			
Onbekend	1				1
Totaal	10	5	1	2	2

Kosten: € 11 mln. o.b.v. 5 projecten met kosteninschatting, waaronder:

- Bruggetjes over Dintelse Gorzen (Volkerak-route) > 5 jaar (€ 4 mln)
- N57 Renovatie brug Goereese sluis komende 5 jaar (€ 4 mln)
- Renovatie Krammersluizen met V&R meekoppelkansen fietspad komende drie jaar (€500k)
- Haringvliet fietsoversteek met V&R meekoppelkansen fietspad komende drie jaar (€340k)

NTF-raakvlakken Zuid Nederland

Type maatregel	Aantal projecten	Voor 2025	Voor 2027	Na 2027	Na 2030	Onbekend
Nieuwe (fiets)brug	26	14	7	4		1
Aanpassen brug	6	4		2		
Nieuwe fietstunnel	3	1	1	1		
Nieuw fietspad	2	1				1
Upgrade bestaand fietspad	8	4	1	3		
Upgrade onderhoudspad	1	1				
Aanpassen kunstwerk	3	3				
Onbekend	5	2		2		1
Totaal	54	30	9	12		3

Kosten: € 205 mln. o.b.v. 48 projecten met kosteninschatting

Waaronder:

- Nieuwe fietsbrug over de Maas (Oss-Wijchen-Nijmegen) komende 3 jaar (€ 20 mln)
- Nieuwe fietsbrug (L. Ramaekersbrug, Roermond – Weert >5 jaar (€ 16 mln)
- Upgrade onderhoudspad als onderdeel Snelfietsroute Eindhoven – Tilburg komende 3 jaar (€ 13 mln)
- Fietsbrug Zwaikom (Oosterhout) komende 3 jaar (€ 8 mln)
- Aanpassen brug Oeffelt (Uden – Gennepe) komende 3 jaar (€ 2 mln)

Relatie met grootschalige woningbouwlocaties

- “In het kader van de NOVI zijn in Nederland **14 grootschalige woningbouwgebieden** aangewezen voor het realiseren van ca. 435.000 woningen tot en met ca. 2040. Voor deze 14 gebieden zijn in 2021 business cases opgesteld, inclusief de benodigde publieke maatregelen. (...) Vanuit het programma Actieve Mobiliteit is er behoefte aan meer inzicht in de (benodigde) maatregelen voor fiets in de 14 grootschalige verstedelijkingsgebieden” (Rebel, 2022)
- Er is daarom ook onderzocht welke maatregelen in het Nationaal Toekomstbeeld Fiets een relatie hebben met onderstaande woningbouwplannen.
- In totaal gaat om **44 projecten** in de regio's WNN, WNZ, Midden-Nederland en Zuid-Nederland. Het gaat vaak om de aanleg van nieuwe fietsbruggen en -tunnels en het upgraden van bestaande fietspaden.

1. Groningen Suikerzijde (inclusief Held III/ Reitdiepzone)
2. Groningen Stadshavens/ Eemskanaalzone
3. Eindhoven KnoopXL
4. Brabantse Stedenrij, bestaande uit (3) deelgebieden Spoorzone Den Bosch, Tilburg Kenniskwartier, Breda CSM terrein
5. Oude Lijn Zuidelijke Randstad, bestaande uit (11) deelgebieden Leiden Stationsgebied, Zoetermeer Entreegebied, Rijswijk Stadsas, Den Haag Zuidwest, Delft Schieoevers, Schiedam Schieveste, Rotterdam M4H, Rotterdam Binnenstad, Rotterdam Van Nelleknoop, Dordrecht & Zwijndrecht – Spoorzone
6. Amsterdam Haven-Stad
7. MRA-Oost (met o.a. IJmeer-verbinding, Almere Pampus)
8. MRA-West (met o.a. doortrekking N-Z Lijn, Hoofddorp-Centrum, Lisserbroek)
9. Rotterdam Oostflank (met o.a. Feijenoord City, Brainpark/ Kralingse Zoom)
10. Den Haag Central Innovation District/ Binckhorst
11. Utrecht Groot Merwede (inclusief o.a. Jaarbeursterrein, Merwedekanaalzone, A12-zone, Rijnhuizen Nieuwegein)
12. Nijmegen Stationsgebied
13. Nijmegen Kanaalzone
14. Zwolle Spoorzone

Relatie met grootschalige woningbouwlocaties

- Tussen de regiovoorstellen voor het NTF zitten in totaal 44 maatregelen die een relatie hebben met de grootschalige woningbouwlocaties. In onderstaande tabel zijn deze maatregelen onderverdeeld naar de verschillende locatie en naar de kosteninschatting
- Hiervan vinden zestien projecten de komende drie jaar plaats, zeven projecten vinden plaats voor 2027, vijftien projecten vinden plaats na 2027 en van zes projecten ontbreekt de planning

Grote woningbouwlocatie	Aantal projecten	Kosteninschatting* (in mln.)
Utrecht Groot Merwede	9	€ 110
Amsterdam Havenstad	2	€ 346
MRA Oost	5	€ 124
MRA West	2	<i>Geen kosteninschatting</i>
Oude Lijn	17	€ 102
CID	3	€ 11
Rotterdam Oostflank	2	€ 30
Brabantse Stedenrij	4	€ 22
Totaal	44	€ 745

Relatie met grootschalige woningbouwlocaties

- In onderstaande tabel zijn deze 44 maatregelen onderverdeeld naar de verschillende termijnen en rollen inclusief kosteninschatting
- Hiervan vinden vier projecten plaats waarin RWS wegbeheerder is, negen projecten waar RWS-areaal aangepast zal worden en dertig projecten waarin RWS een meedenkende/toetsende rol heeft

Projecten met relatie tot grote woningbouwlocatie	Aantal projecten Kosteninschatting* (in mln.)	Rol Wegbeheerder kosteninschatting	Aanpassen Areaal kosteninschatting	Meedenken / toetsen kosteninschatting	Onbekend kosteninschatting
Voor 2025	16 € 130	2 € 19	3 € 17	11 € 96	
Voor 2027	7 € 29	1 € 5	1 € 17	5 € 8	
Na 2027	8 € 492	1 € 38	1 € 100	6 € 354	
Na 2030	7 € 54		3 € 36	4 € 18	
Onbekend	6 € 40		1 € 5	4 € 27	1 € 8
Totaal	44 € 745	4 € 62	9 € 175	30 € 499	1 € 8